

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2009 m. gegužės 14 d.

Lietuvos ūkio nuosmukis, prasidėjęs 2008 m. pabaigoje, sparčiai mažina pastarųjų kelerių metų makroekonominius nesubalansuotumus. Pirmaisiais 2009 m. mėnesiais einamoji sąskaita tapo beveik subalansuota, sparčiai krinta infliacija ir lėtėja darbo užmokesčio augimas. Dabartinis šalies ekonominės raidos ciklo etapas bus susijęs su esminiais šalies ūkio struktūriniais pokyčiais, tačiau įmonių ir namų ūkių gebėjimas lanksčiai reaguoti į nepalankius ekonominius sukrėtimus bus sėkmingos ilgalaikės ūkio plėtros pagrindas. Artimiausiais metais defliacija darbo ir prekių rinkose sudarys sąlygas tam, kad darbo užmokestis grįžtų į produktyvumą atitinkantį lygį ir užtikrintų ilgalaikį atvirojo sektoriaus konkurencingumą eksporto rinkose.

Remiantis pirmuoju Statistikos departamento įverčiu, 2009 m. pirmąjį ketvirtį realusis BVP per metus sumažėjo 12,6 proc., palyginti su –2,2 proc. 2008 m. paskutinįjį ketvirtį. Kita vertus, BVP kritimas buvo mažiausias iš visų Baltijos valstybių. Daugiausia įtakos tam turėjo vidaus paklausos pokyčiai: 2009 m. pradžioje paspartėjo investicijų ir vartojimo kritimas. Silpnėjanti vidaus ir užsienio paklausa neigiamai veikia užsakymų skaičių ir parduodamos produkcijos mastą, todėl įmonių plėtros planai yra stabdomi arba atidedami. Investicijų galimybes taip pat riboja prastėjantys daugelio sektorių pelningumo rodikliai ir mažiau palankios skolinimosi sąlygos.

Lėtėjant ūkio plėtrai, pasikeitė darbo rinkos tendencijos. Kritusių darbuotojų poreikį rodė tai, kad padidėjo bedarbių skaičius ir beveik visose veiklose sumažėjo laisvų darbo vietų. 2008 m. ketvirtąjį ketvirtį labai sulėtėjo metinis darbo užmokesčio augimas, o kai kuriose veiklose – metalo gaminių gamyboje ir statyboje – darbo užmokestis jau buvo mažesnis negu prieš metus.

Metinės infliacijos Lietuvoje mažėjimą labiausiai lemia lėtesnis maisto kainų augimas ir krintanti grynoji infliacija. Tikėtina, kad mažėjant paklausai grynoji infliacija ir toliau kris – šiuo metu nemažai pramoninių prekių yra pigesnės nei prieš metus, o daugumos paslaugų kainų metinis augimas lėtėja.

Palyginti su sausio mėn. prognozėmis, numatoma, kad makroekonominių rodiklių pokyčiai artimiausiais metais bus didesni. Atsižvelgiant į patikslintą 2008 m. ketvirtojo ketvirčio statistiką, naujausias 2009 m. duomenis ir pesimistiškesnius tolesnės ekonominio aktyvumo raidos vertinimus, prognozuojama, kad BVP kris 15,6 proc. 2009 m. ir 4,5 proc. 2010 m. Kitų metų prognozė grindžiama prielaida, kad išorės paklausa atsigaus dar šiais metais. Dėl didesnio užsienio šalių ekonomikos aktyvumo suaktyvėtų Lietuvos eksporto augimo tempai ir pagerėtų BVP raidos tendencijos. Tačiau mažėjantis darbo užmokestis ir didėjantis nedarbo lygis 2009–2010 m. prisidės prie vidaus paklausos smukimo.

Artimiausiais metais krintanti paklausa toliau mažins kainų augimą. Numatoma, kad 2009 m. vidutinė metinė infliacija sudarys 3,9 proc., o 2010 m. bus –2,1 proc. Tikimasi, kad pasaulinių energijos ir maisto kainų tendencijos lems mažiau dinamišką vartotojų kainų kaitą Lietuvoje, o vidaus paklausos pokyčiai prisidės prie nuosaikesnės grynosios infliacijos raidos.

NUMATOMA LIETUVOS EKONOMIKOS RAIDA 2009–2010 M.

	2009 m. gegužės mėn. prognozė			2009 m. sausio mėn. prognozė		
	2008	2009*	2010*	2008*	2009*	2010*
Kainų ir sąnaudų kaita (procentai, pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija (apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą)	11,1	3,9	-2,1	11,1	5,8	4,4
BVP defliatorius	10,3	-3,1	0,3	12,2	2,3	0,2
Darbo užmokestis (kompensacija vienam dirbančiajam)	18,0	-12,3	-5,2	19,6	-0,2	-5,2
Importo defliatorius	8,1	-6,1	3,4	8,6	-2,9	3,4
Eksporto defliatorius	12,2	-5,5	3,9	13,1	-3,7	3,9
Ekonominis aktyvumas (lyginamosiomis kainomis, procentai, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas	3,0	-15,6	-4,5	3,3	-4,9	-3,9
Privataus vartojimo išlaidos	4,7	-17,5	-8,2	4,7	-11,7	-8,6
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	4,3	-14,9	-3,6	4,3	-9,4	1,8
Bendras pagrindinio kapitalo formavimas	-6,1	-39,0	-8,5	-3,7	-14,6	-8,8
Prekių ir paslaugų eksportas	11,3	-14,4	4,0	11,7	-0,5	4,0
Prekių ir paslaugų importas	10,0	-28,0	-0,8	11,6	-12,3	-0,8
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (procentai, palyginta su darbo jėga)	5,8	11,6	13,4	5,6	10,2	11,6
Užimtieji (procentai, pokytis per metus)	-0,9	-7,1	-4,5	-1,3	-5,4	-4,0
Išorės sektorius (procentai, palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	-11,2	0,5	3,9	-11,6	-3,7	-0,7
Einamosios sąskaitos balansas	-12,2	0,9	4,2	-13,1	-4,8	-2,0
Einamosios ir kapitalo sąskaitos balansas	-10,5	2,8	6,7	-10,7	-2,6	1,4

* prognozė